

Резюме

Панченко Л. Є. Міжнародно-правова та внутрішньоправова регламентація проведення міжнародної миротворчої діяльності.

У науковій статті автор досліджує правову базу ООН для проведення міжнародних миротворчих операцій, правовий захист персоналу ООН, який залучається до операцій з підтримання миру. Розглядається роль Ради Безпеки ООН і Генеральної Асамблеї в процесі запровадження, розгортання і здійснення миротворчої діяльності.

Ключові слова: миротворчість, миротворчі операції, миробудівництво, операції з підтримання миру, міжнародне співтовариство, нормативно-правові акти, зовнішня політика України.

Резюме

Панченко Л. Е. Международно-правовая и внутреннеправовая регламентация проведения международной миротворческой деятельности.

В научной статье автор исследует правовую базу ООН для проведения международных миротворческих операций, правовую защиту персонала ООН, который задействован в операциях по поддержанию мира. Рассматривается роль Совета Безопасности ООН и Генеральной Ассамблеи в процессе учреждения, развертывания и реализации миротворческой деятельности.

Ключевые слова: миротворчество, миротворческие операции, миростроительство, операции по поддержанию мира, международное сообщество, нормативно-правовые акты, внешняя политика Украины.

Summary

Panchenko L. International and domestic legal regulation of the international peacekeeping.

The author researches the legal framework of the United Nations for international peacekeeping operations, the legal protection of UN personnel, which is involved in peace-keeping operations. It is considered the role of the UN Security Council and the General Assembly in the process of establishment, deployment and implementation of peacekeeping operations.

Key words: peacemaking, peacebuilding, peacekeeping, the system of collective security, international community, normative-legal acts, Ukraine's foreign policy.

УДК 340.1

І. П. ШИМОН, В. В. ЛЕМАК

Іван Петрович Шимон, здобувач ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Василь Васильович Лемак, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**ПРОТИДІЯ ПОЛІТИЧНІЙ КОРУПЦІЇ В РУМУНІЇ:
МОЖЛИВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

Стан корупції в Румунії викликав занепокоєння в інститутах Європейського Союзу і на момент приєднання країни до наднаціонального утворення (2007 р.) проблема недостатньої протидії цьому явищу вважалася головною претензією ЄС. Хоча на етапі підготовки до вступу Румунії до ЄС країна докладала багатьох зусиль у цьому напрямі. Протягом 1994–1999 р., за офіційними даними, в Румунії 2 681 осіб були засуджені за різні акти корупції, у тому числі 1359 – за отримання хабара (більше як 50 %). Починаючи з 2000 р. законодавство про корупцію змінювалося в напрямі розширення сфери застосування вже існуючих законів, а також збільшення деяких покарань. Однак, цього виявилось недостатньо для ефективної протидії корупції¹. На початку 2000-х років та на момент вступу до ЄС здобутки Румунії в напрямі протидії корупції оцінювалися надто скромно з огляду на такі обставини: а) практичну відсутність протидії політичній корупції, зловживанням і збагаченню на вищому політичному рівні; б) низьку кількість кінцевих обвинувальних вироків суду за корупційними справами (які вступили в законну силу). В Україні лише постало питання про створення системи протидії корупції, тому досвід Румунії є цінним у практичному відношенні.

Метою даної статті є аналіз правових і інституційних основ протидії політичній корупції в Румунії в контексті вибудови ефективних інструментів боротьби з корупцією в Україні. Питання в такій площині не досліджувалося у вітчизняній правовій науці.

Рішення про створення окремого спеціалізованого органу для кримінального переслідування в сфері корупції було прийняте в 2000 р., а в 2002 р. було створено Національну прокурорську службу з боротьби

проти корупції, яка внаслідок реорганізації в 2006 р. була перетворена в Національний антикорупційний директорат (Directia Nationala Anticoruptie – DNA) як підрозділ Генеральної прокуратури при Верховному суді касації і юстиції.

Статус Національного антикорупційного директорату (далі – НАД) було закладено в надзвичайному рішенні (ордонансі) Уряду № 43/2002, яке було підтверджено Законом № 503/2002². Цим законом водночас були внесені зміни до надзвичайного рішення Уряду № 43/2002 (акт делегованого законодавства), зокрема, ст. 8 у новій редакції встановлювала, що Головний прокурор Національного антикорупційного директорату призначається і звільняється з посади Президентом Румунії за погодженням з Вищою радою магістратури на підставі подання міністра юстиції (може бути повторно призначений не більше одного разу). У ст. 9 визначалося, що для того, щоб бути призначеним до НАД прокурори повинні мати «видатні професійні якості й результати в боротьбі з корупцією».

Директорату були передані в підвідомчість справи за злочинами, перерахованими в Законі № 78/2000 «Про попередження, виявлення та судове переслідування злочинів, пов'язаних з корупцією» (з поправками 2003 і 2004 рр.)³. Згідно зі ст. 1 вказаного Закону він встановлює заходи щодо попередження, виявлення та покарання корупційних діянь і застосовується до наступних осіб: а) які здійснюють публічну функцію незалежно від того, як вони отримали доступ до неї, в органах державної влади або в установах; б) які, постійно або тимчасово, в силу визначеної законом функції або завдання, беруть участь у прийнятті рішень або можуть впливати на надання публічних послуг у комерційних компаніях, національних компаніях, національних товариствах, кооперативних утворень або в інших одиницях; в) які здійснюють контроль за дотриманням закону; г) які забезпечують спеціалізовані підрозділи щодо нагляду за дотриманням пунктів а) і б) у частині, в якій вони беруть участь у прийнятті рішень або можуть впливати; г) які, незалежно від їх положення, посади, здійснюють контроль або надають спеціалізовану допомогу, в частині, в якій беруть участь у прийнятті рішень або можуть впливати щодо: операцій, які включають циркуляцію капіталу, операції банку, іноземну валюту або кредити, інвестиційні операції в фондових біржах, страхування, взаємні інвестиції або про банківські рахунки і прирівняні до них, вітчизняні й міжнародні комерційні угоди; д) які займають ключові посади в політичній партії, профспілці, організації або є роботодавцями в некомерційному об'єднанні або фонді; е) інші особи, ніж ті, про які йшлося в попередніх пунктах, якщо це передбачено законом.

Цей закон кореспондується з Кримінальним кодексом Румунії, встановлюючи або корегуючи кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення. Згідно його ст. 7 підкуп щодо вищеперахованих осіб карається покаранням, передбаченим у ст. 255 Кримінального кодексу, максимум якого збільшується на два роки. У ст. 13 цього ж Закону прямо вказується навіть, якщо лідери партій чи профспілок, які використовують свій вплив або владу з метою отримання для себе або для іншої особи грошей, товарів або інших необґрунтованих переваг, мають бути покарані позбавленням волі на строк від одного року до п'яти років. Нецільове використання коштів, отриманих від загального бюджету Європейських Співтовариств або бюджетів, керованих ними або від їхнього імені карається позбавленням волі на строк від 6 місяців до 5 років, а якщо таке діяння призвело до серйозних наслідків – покарання встановлене у вигляді позбавлення волі на строк від 5 до 15 років (стаття 182 Кримінального кодексу).

У законі подається широке визначення корупції. Матеріальна юрисдикція НАД охоплює як традиційні склади злочинів, наприклад, отримання і давання хабаря, так і низку злочинів, пов'язаних із корупцією, а також злочинів, спрямованих проти фінансових інтересів Європейського Союзу. Поправки, які послідовно вносилися до законодавства, були покликані зосередити зусилля НАД на здійсненні завдання боротьби з корупцією серед високопосадовців. Менш значущі випадки корупції залишаються в юрисдикції звичайних органів прокуратури. У ст. 13 вищевказаного ордонансу уряду Румунії вказується, що юрисдикція Національного антикорупційного директорату охоплює:

1. Злочини, передбачені в Законі № 78/2000, якщо вони вчинені в одному з наступних випадків: а) якщо, незалежно від категорії осіб, які їх вчинили, вони викликали матеріальний збиток вище, ніж еквівалент у 200.000 євро, або особливо тяжке порушення діяльності державного органу, державної установи або будь-якої іншої юридичної особи, або якщо значення суми або цінності, яке являє собою об'єкт корупційного злочину, є вищим, ніж еквівалент у 10.000 євро; б) якщо, незалежно від вартості матеріального збитку або серйозності порушень у діяльності органів державної влади, державної установи або будь-якої іншої юридичної особи, або від вартості суми або цінностей, які є об'єктом корупційного злочину, їх вчиняють: депутати, сенатори, члени уряду, державні секретарі, їх заступники та особи, прирівняні до них, заступники міністрів, судді Верховного суду касації і юстиції та Конституційного суду, інші судді і прокурори, члени Вищої ради магістратури, голова Законодавчої Ради, його заступник, омбудсмен і його заступники, президентські й державні радники в межах Адміністрації Президента, державні радники прем'єр-міністра, члени і фінансові регулятори Рахункової палати і рахункових палат регіонів, голова й заступники голови Національного банку Румунії, президент і віце-президент Ради конкуренції, офіцери, адмірали, генерали і маршали, співробітники поліції, президенти і віце-президенти окружних рад, генеральний примар і його заступники в муніципалітеті Бухареста, мери та віце-мери районів Бухаресту, мери і віце-мери муніципалітетів, окружні радники, префекти, заступники префектів, особи, які займають керівні посади в центральних та місцевих державних установах та органах влади, директори національних компаній і товариств, банків і торгових компаній, де держава є основним акціонером, державних установ, що мають повноваження в процесі приватизації, судові виконавці і ліквідатори.

2. Злочини проти фінансових інтересів Європейського співтовариства, злочини, передбачені в Законі № 241/2005 для запобігання та боротьби з ухиленням від сплати податків, якщо матеріальний збиток, який завдано такими діями буде перевищено еквівалент в 1.000.000 євро⁴.

Визначався незалежний статус НАД у відносинах з судами та органами прокуратури, а також у відносинах з іншими органами державної влади. Центральний офіс Директорату знаходиться в Бухаресті, а його 15 регіональних відділень територіально співпадають з Апеляційними судами й перебувають у прямій підпорядкованості до Головного прокурора. Директорат очолює Головний прокурор, який за рангом є заступником Генерального прокурора при Верховному суді касації і юстиції. Головного прокурора НАД, його заступників та головних прокурорів територіальних відділень НАД призначає Президент Румунії за поданням Міністра юстиції після узгодження з Вищою радою магістратури.

Прокурори НАД призначаються на невизначений строк наказом Головного прокурора НАД за погодженням з Вищою радою магістратури. До кандидатів на посаду прокурора НАД ставляться такі вимоги: позитивні характеристики попередньої професійної діяльності; високі моральні якості; досвід роботи на посаді прокурора або судді не менше 6 років.

Незважаючи на те, що НАД є за своєю суттю прокурорською службою, в його штаті налічується значна кількість слідчих (офіцерів судової поліції) і фахівців у різних галузях, які знаходяться в повному підпорядкуванні у прокурорів НАД і які не пов'язані відносинами звичайної субординації, характерними для службовців правоохоронних органів. Це є додатковою гарантією незалежності досудового розслідування, а також сприяє більш ефективному збору доказів. Слідчий склад НАД формується шляхом делегування (відрядження) співробітників. Міністр внутрішніх справ і адміністрації за поданням Головного прокурора НАД приймає рішення про делегування співробітників, яке є підставою для видання Головним прокурором наказу про призначення на посаду слідчого НАД. Слідчі призначаються на 6-річний строк з правом одноразового продовження строку повноважень. У період перебування на цій посаді офіцер судової поліції може займатися лише слідчою роботою, дорученою йому прокурором НАД. Склад експертів призначається Головним прокурором НАД на невизначений строк з числа працівників державних установ з урахуванням думки керівників цих установ.

Станом на лютий 2006 р. у штаті Служби перебувало всього 345 посад, з них 130 прокурорів і 170 офіцерів судової поліції. На той час річний бюджет НАД становив 20 млн євро. Згідно з законом НАД зобов'язаний надавати щорічний звіт про свою діяльність і виконання поставлених задач у Вищу раду магістратури, а також міністру юстиції не пізніше лютого щорічно (міністр юстиції на основі звіту подає до парламенту лише висновок щодо нього)⁵.

Станом на 1 січня 2012 р. штат Директорату було збільшено майже вдвічі – до 677 посад. У 2014 р. у складі НАД перебувало 145 прокурорів (132 були зайняті), 220 поліцейських (181), 55 фахівців, 196 працівників допоміжного й адміністративного персоналу.

Привертає увагу пріоритетність і ґрунтовність у створенні інституційної системи протидії саме політичній корупції в Румунії, в основі якої – Національний антикорупційний директорат при Генеральній прокуратурі. Маючи найкраще ресурсне забезпечення на основі національних і європейських бюджетних коштів, НАД заснований на міжнародних зобов'язаннях Румунії та нормах законодавства, яке акцентує увагу на його: 1) інституційній незалежності, зовнішній (щодо інших інституцій) і внутрішній (незалежність службових осіб); 2) аполітичності та націленості на результат. Прокурори в системі НАД, які організували роботу слідчих у ході розслідування, підтримували обвинувачення в суді і система набувала професійної й мотивованої завершеності. Як структура Національний антикорупційний директорат демонстрував зразки відкритості з метою організації громадської підтримки антикорупційної діяльності. Крім іншого, на офіційному сайті НАД поміщається щоденна інформація про конкретних звинувачених у корупції і конкретних осіб, щодо яких вирок суду вступив у законну силу, чим самим у громадян створюється переконання «щоденної» боротьби з корупцією.

Як наслідок проведених реформ у цьому напрямі, вже в 2014 р. Європейська комісія оцінила антикорупційні зусилля Румунії на високому рівні⁶.

За останнє десятиліття результати діяльності у сфері протидії політичній корупції в цій державі настільки вражаючі, що слугуватимуть зразком для інших держав, в тому числі для України. Необхідно підкреслити й те, що окрім протидії політичній корупції, у загальному порядку в країні й надалі здійснювалася діяльність щодо протидії «звичайними» засобами – прокуратурою, поліцією, іншими правоохоронними органами.

Для протидії корупції на вищому рівні була удосконалена нормативно-правова база, в тому числі зроблені кроки з реформування Кримінального кодексу та Кримінально-процесуального кодексу, які набули чинності на початку 2014 р. Крім того, було владоджена взаємодія Національного антикорупційного директорату з іншими спеціальними службами, уповноваженими на протидію корупції, передовсім з Головним управлінням протидії корупції МВС (DGA), яке займається боротьбою з корупцією всередині поліції, та Національним агентством цілісності (ANI), яке займається перевіркою конфліктів інтересів, порушення вимог несумісності та випадки особистого збагачення державних посадових осіб.

Внаслідок внутрішніх перетворень Національного антикорупційного директорату уже від 2006 р. дана спецслужба розпочала формування значного послужного списку випадків корупції на високому рівні, свідченням чого стало те, що Єврокомісія у Доповіді в липні 2012 р. вказала, що «продуктивність НАД в розслі-

дуванні та кримінальному переслідуванні справ про корупцію на високому рівні можна вважати одним із найбільш значних досягнень, зроблених в Румунії після вступу».

Досягнення НАД у цифрах насправді унікальні. З 1 січня 2006 р. по жовтень 2012 р., було пред'явлено звинувачення 4738 особам, з яких 2101 займали важливі посади вищого рівня. Загальний список звинувачених НАД включає одного колишнього прем'єр-міністра, 9 міністрів, 5 державних секретарів, 23 депутатів парламенту, 105 мерів та віце-мерів, 8 президентів і віце-президентів окружних рад, 8 директорів національних установ, 40 директорів національних компаній і автономних органів управління, 42 офіцерів фінансової гвардії, 48 працівників правових установ. За цей же період частка обвинувальних висновків НАД, які закінчувалися кінцевими судовими вироками досягла 90,25 %. У цей же період, 1496 обвинувачених були засуджені в кінцевих судових вироках, з яких майже половина належали до вищих політичних ешелонів, у тому числі: один колишній прем'єр-міністр, один з із членів уряду, 8 депутатів парламенту, один державний секретар міністерства, 26 мерів, заступників мерів і префектів, 50 директорів національних компаній та державних установ, 60 посадових осіб контролюючих органів.

З 1 січня по 15 листопада 2013 р., послужний список розслідуваних випадків корупції на вищому рівні й надалі розширювався: було винесено 823 обвинувальних вироків і 179 кінцевих судових вироків щодо 857 обвинувачених. У 2012–2013 рр. кількість кінцевих судових вироків різко виросла. Лише за перші три квартали 2012 р. їх кількість стала вдвічі вищою за попередній рік і в чотири рази вищою за кількість кінцевих судових вироків за попередні 7 років до того.

Здійснювалися заходи щодо захисту від корупції судової системи. Від 1 січня 2006 р. до четвертого кварталу 2012 р. НАД пред'явлено звинувачення 23 суддям і 30 прокурорам (кінцеві вирок за звинуваченням у корупції мали місце щодо 12 суддів та 11 прокурорів). Показово, що шість випадків стосувалися суддів Верховного суду касації і юстиції, в тому числі керівників секцій – їм були пред'явлені звинувачення в хабарництві, у зловживаннях у корисливих цілях і співучасті в інших злочинах і два випадки звинувачень у корупції навіть двом членам Вищої ради магістратури.

Аналіз кінцевих вироків щодо справ, розслідуваних НАД з моменту його створення показує, що в 2006–2013 рр. прокурорами за цими справами було передано до суду 2005 обвинувальних висновків, суди винесли 1 878 вирок, з яких 1091 були залишені в законній силі (58 %). Суди засудили загалом 2256 осіб (з яких 59 % отримали кінцеві вирок). Із числа засуджених 748 осіб були колишніми співробітниками МВС⁷.

Результати діяльності НАД набирають обертів з року в рік. У 2014 р. загалом 1167 обвинувачених були відправлені в суд у 317 кримінальних справах, з яких 392 були особи, які здійснювали публічні функції на вищому рівні управління, контрольно, або у важливих державних установах (303 у 2013 р.), а саме: 12 чиновників, 330 державних службовців, 35 суддів, 25 адвокатів, 81 поліцейських, 16 військовослужбовців і 447 інших (бізнесмени, працівники компанії тощо). Серед звинувачених опинилися 9 членів парламенту, 1 державний секретар, 1 заступник міністра, 1 генерал армії, 2 префекти, 6 голів і 1 віце-голова окружних рад, 21 мер і 4 віце-мерів, 5 президентів і 2 віце-президентів національних державних установ, 12 директорів компаній, 5 комісарів фінансової гвардії. За цими справами були заморожені активи на 200 млн євро. Водночас, у 2014 р. 1138 обвинувачених осіб були засуджені кінцевими судовими вироками⁸.

Роблячи підсумки вибудови системи протидії політичній корупції в Румунії необхідно зробити такі висновки. По-перше, слід визнати, що саме процес підготовки держави до вступу в Європейський Союз і перебування в умовах його правопорядку, стало найпершим фактором, який впливав на створення де-факто нової системи протидії корупції в Румунії. Цей вплив проявлявся різноманітно: через підготовку кадрів, допомогу фінансовими коштами, широке співробітництво з спеціалізованими інститутами інших держав – учасників ЄС і найбільше – через жорсткий контроль інститутів Європейського Союзу в цьому питанні.

По-друге, розвиток антикорупційної системи в Румунії засвідчив розуміння таких її параметрів, як комплексність та ґрунтовність. Система протидії корупції складається з правового (норми міжнародного та внутрішнього права) та інституційного компонентів. Інституційний компонент системи, в основі якого – Національний антикорупційний директорат, також був заснований на низці параметрів, зокрема: а) зосередження на корупційних злочинах значних масштабів або вчинених посадовими особами органів державної влади високого рівня; б) поєднання в НАД прокурорів, співробітників поліції і експертів, що дозволило створити високопрофесійну й відносно замкнуту систему, яка є спроможною самостійно досягати результату (від порушення справи до підтримання обвинувачення в суді). Таке поєднання водночас дозволяло підтримувати мотивацію прокурорів НАД до результативності роботи на всіх стадіях процесу; в) внутрішня організація НАД забезпечувала незалежність і динамічність структури та водночас високу результативність; г) головний результат діяльності НАД полягав у кількості кінцевих вироків судів у справах, які НАД порушував і розслідував.

По-третє, масштаби діяльності щодо протидії корупції в Румунії, яка після вступу держави в ЄС у 2007 р. набула системного й цілеспрямованого характеру, відображаються в кількісних і якісних показниках. Якість кримінальних розслідувань та обґрунтованість доказовості зібраних матеріалів були встановлені судом, який виніс обвинувальний вирок щодо 90 % осіб, відправлених до суду. Якість результатів роботи з протидії корупції в Румунії проявляється додатково в таких показниках: а) неупередженість щодо політичних сил, перебування чи непереходження осіб на посадах у системі влади на момент звинувачення їх у корупційних злочинах. Звинувачувані особи представляють увесь політичний спектр країни, усі основні політичні партії, що зумовлює довіру суспільства до антикорупційної діяльності, унеможливлення використання

боротьби з корупцією в якості механізму розправи над політичними опонентами; б) звинувачувані особи перебували на всіх типах посад у органах державної влади і в публічному секторі взагалі (від членів парламенту до мерів міст).

¹ Bribery&Corruption. Second Edition. Contributing Editors: Jonathan Pickworth&Deborah Williams. Published by Global Legal Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.juridice.ro/wp-content/uploads/2014/11/GLI-BC2-Romania.pdf>

² Legea Nr. 503 din 11 iulie 2002 pentru aprobarea Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 43/2002 privind Parchetul National Anticoruptie. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legex.ro/Legea-503-2002-32254.aspx>

³ Legeanr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea si sanctionarea faptelor de coruptie. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dreptonline.ro/legislatie/lege_prevenire_fapte_coruptie.php

⁴ THE GOVERNMENT EMERGENCY ORDINANCE no. 43 from April the 4th 2002 regarding the National Anticorruption Directorate. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mai-dga.ro/downloads/engleza/GEO%2043_2002ENG.pdf

⁵ Specialised Anti-Corruption Institutions REVIEW OF MODELS. 2008. Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/corruption/acn/39971975.pdf>

⁶ Annex Romaniato the EU Anti-Corruption Report. EUROPEAN COMMISSION. Brussels, 3.2.2014. COM(2014) 38 final. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_romania_chapter_en.pdf

⁷ ASSESSMENT OF THE RESULTS OBTAINED IN 2013 MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS. ANTI-CORRUPTION GENERAL DIRECTORATE [Електронний ресурс]. – <http://www.mai-dga.ro/downloads/engleza/Bilant%202013/BILANT%202013%20pentru%20site%20ENG.pdf>

⁸ PUBLIC MINISTRY. NATIONAL ANTI-CORRUPTION DIRECTORATE. 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://antikorrupcio.hu/wp-content/uploads/2015/01/the-experience-of-the-national-anti-corruption-directorate.pdf>

Резюме

Шимон І. П., Лемак В. В. Протидія політичній корупції в Румунії: можливий досвід для України.

У статті проаналізовано правові й інституційні основи протидії політичній корупції в Румунії. Особливу увагу приділено діяльності Національного антикорупційного директорату. Зроблено висновки щодо чинників ефективної протидії політичній корупції, зокрема, щодо незалежності структури боротьби з корупцією, її зосередженості на масштабній корупції у вищій політичній владі.

Ключові слова: Румунія, злочинність, політична корупція, прокуратура.

Резюме

Шимон І. П., Лемак В. В. Противодействие политической коррупции в Румынии: возможный опыт для Украины.

В статье проанализированы правовые и институциональные основы противодействия политической коррупции в Румынии. Особое внимание уделено деятельности Национального антикоррупционного директората. Сделаны выводы относительно факторов эффективного противодействия политической коррупции, в частности, о независимости структуры борьбы с коррупцией, ее сосредоточенности на масштабной коррупции в высшей политической власти.

Ключевые слова: Румыния, преступность, политическая коррупция, прокуратура.

Резюме

Shimon I., Lemak V. Opposition political corruption in Romania: possible experience for Ukraine

The article analyzes the legal and institutional frame work for fighting political corruption in Romania. Particular attention is paid to the activities of the National Anti-Corruption Directorate. The conclusions about factors effectively counter political corruption, in particular the independence of anti-corruption structure and its focus on large-scale corruption in the highest political office.

Key words: Romania, crime, political corruption.